



Yazarlar/Authors

Arzu SARAÇLAR¹ Şükrü ADA² Hale GÖNENÇ³

Makale Adı/Article Name

Öğretmenlerin Yaşam Doyumları ile Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Examining The Relationship Between The Teachers Life Satisfaction And Their Self-Efficien

ÖZ

Öğretmenlik öğrencilerle duygusal bir ilişki sağlar. Öğretim yoluyla öğrencilerde bilişsel, duysal anlamda gelişim ve dönüşüme sebep olur. Kendi içinde yetersiz, güvensiz hissedilen bir öğretmenin çevresine fayda sağlaması beklenemez. Pozitif, kendine güvenen yaptığı işten zevk alan bir öğretmen çevresine enerji saçacaktır ve öğrencilerini de pozitif yönde etkileyecektir. Bu çalışmada 2019-2020 eğitim yılında Bursada görev yapan 127 öğretmenin yaşam doyum algısı ile özyeterlik inançları arasındaki ilişki incelenmektedir. Analiz için, İ.Çolak ve arkadaşları tarafından geliştirilen Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği kullanılmıştır. Toplanan verilerin ortalamaları alınmış aralarındaki farkları belirlemek amacıyla tek yönlü Anova ve bağımsız örneklem T-Testinden yararlanılmıştır. Grup içi anlamlı farkların belirlenmesinde ise Tukey testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin yaşam doyumları ile öz-yeterlik algıları arasında doğrusal yönlü bir ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca Akademik ve Mesleki Öz-yeterlik boyutunda yaş grupları arasında artan yaşa bağlı olarak öz-yeterlik algısının arttığı, benzer şekilde Akademik öz-yeterlik algısının da artan mesleki kıdeme paralel olarak artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, Öğretmen, Eğitim Yönetimi, Yaşam Doyumu, Özyeterlik İnanç

ABSTRACT

Teaching provides an emotional relationship with students. Through teaching, it causes cognitive, sensory development and transformation in students. A teacher who feels inadequate and insecure in himself cannot be expected to benefit his environment. A positive, confident teacher who enjoys his work will radiate energy around him and positively affect his students. In this study, the relationship between the life satisfaction perception and self-efficacy beliefs of 127 teachers working in Bursa in the 2019-2020 academic year is examined. Teacher Self-efficacy Belief Scale developed by İ.Çolak et al. was used for the analysis. One-way Anova and independent sample T-Test were used to determine the differences between the collected data by taking averages. Tukey test was used to determine the significant differences within the group. As a result of the research, it is concluded that there is a linear relationship between teachers' life satisfaction and self-efficacy perceptions. In addition, it was concluded that the perception of self-efficacy increased due to the increasing age among the age groups in the Academic and Vocational Self-Efficacy dimension, and similarly, the perception of academic self-efficacy increased in parallel with the increasing professional seniority

Keywords: Education, Teacher, Educational Administration, Life Satisfaction, Self-Efficiency Beliefs

¹ Müdür Yardımcısı, Ali Kütük Ortaokulu, arzusaraclar@hotmail.com ORCID:0000-0003-4494-9595

² Prof. Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, sukruada@uludag.edu.tr ORCID ID. 0000-0003-3329-9494

³ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı Bursa Modern Bahçe Şehir Koleji, halegonenc2@gmail.com ORCID 0000-0002-4125-6446

* Çalışmada kullanılan veriler 2020 yılından önce toplandığı için etik kurul iznine ihtiyaç duyulmamıştır.

Giriş

Öğretmen eğitim öğretimin belirleyici unsurudur. Öğrenciye yön veren, merak uyandıran, danışmanlık yapan, araştırma sorgulama duygusu uyandıran öğretmendir. Öğretmenin kendisiyle barışık, dengede, iç huzuru yakalamış olması kendi yetenek ve kararlarına güvenmesi onu işinde de başarıya taşıyacaktır. Kendi sorunlarını çözememiş, duygusal boşluk yaşayan, tatminsiz, kendi yetenek ve öz değerine inanmayan bir öğretmenin öğrencilerine örnek olması, ilham vererek yol göstermesi beklenemez.

“Bandura’ya (1982) göre, kişilerin özyeterlik algıları onların olaylara yaklaşımına ve motivasyon durumlarına etki eder. Özyeterlik algısı sorunlarla başa çıkmada kişinin neler yapabileceğine ilişkin tutumlarını belirler.

Yapılan bir çalışma da yaşam doyumunu üç kısma ayırmıştır. Kişinin çevresindeki emsallere bakarak kendi standartlarını karşılaştırması “iyi hissetme hali”, kendi yaşantısını kendine göre değerlendirmesi “duyu hali”, gündelik yaşamında ilişkilerinde ve iletişimde kendini ifade etme durumu “iyilik hali” olarak yaşam doyumunu bölümlere ayırmıştır. (Serin ve Özbülak, 2006:24)

Öğretmenlerin yaşam doyumunu ile öz-yeterlik algısı arasındaki ilişkinin öğrencilerin ve öğretmenlerin okul içerisindeki memnuniyet haline ve uygun eğitim-öğretim yaşantılarına etki ettiği düşünülmektedir.

1.1 Problem Durumu

Eğitim öğretimde öz-yeterlik kelimesi Bandura tarafından, öğrencilerde istendik davranış geliştirmek için öğretmenlerin kendi kapasite ve özelliklerine olan inançları olarak ifade edilmektedir. (Akt: Guo, Dynia, Pelatti ve Justice, 2014). Sosyal öğrenme kuramında özyeterlik öğretmenlerin belli eğitimsel amaçlara ulaşmak için lüzumlu olan faaliyetleri planlaması, düzenlemesi, ve bu faaliyetlerin gerçekleşmesi için kendi gücüne olan inancını ifade etmektedir. (Skaalvik ve Skaalvik, 2010). Güçlü özyeterliliği olan insanlar daha kararlı, başarı için motivasyonu yüksek ve olaylara karşı pozitif tutum sahibidirler.

Öğretmenin öz-yeterlik algısının onun okulda öğrencilere rehberlik etmede, etkili ders işleme yöntemleri uygulamada etken olacağı düşünülmektedir. Öz-yeterlik algısının yaşam doyumunu ile arasındaki ilişki hangi değişkenlere bağlı olarak farklılaştığı konusu problem durumu olarak ele alınmıştır.

1.2 Öğretmen Öz-Yeterlikleri

Öğretmen olabilmek sadece ilgili fakülteden mezun olmakla değil aynı zamanda bazı kişisel özelliklere sahip olmayı da gerektirir. Öğretmenin kendine güvenli, alanında bilgi birikimine sahip olması öğrencilere bilişsel ve davranışsal yönden beceriler kazandırmasını kolaylaştırır. Özyeterlik algısı, ortaya çıkan farklı durumlara uyum sağlamayı, problem çözmeyi ve gereken eylemleri yapabilmesini sağlar. Öğretmen yeterlikleri ülkemizde olduğu gibi dünyada da üzerinde durulan bir kavramdır. (Şişman, 2009).

Bandura’ya göre özyeterlik düzeyi yüksek olan öğretmenler daha az stres sahibi, çalışkan, gelecek hedefleri konusunda kararlı ve pozitif bir ruh hali içinde olmaktadır. Özyeterlik inancı insanların kendini bir amaç için harekete geçirme, strateji belirleme ,başarılı olmak için çok çalışma konusunda olumlu yönde etkilemektedir. (Bandura, 1997).

Özyeterlik inancının yüksek olması aynı zamanda kişiyi olumsuz duygulardan uzaklaştırarak, depresif ruh haline girmesini de engellemektedir. (Bussey ve Bandura, 1999).

Goddard, Hoy ve Woolfolk-Hoy (2004) sosyal bilişsel teoriye göre, öğretmenin öğrenciyi yansıttığı yüksek hedefler, başarıya dönük telkinler öğretmenin de performansını artırmaktadır. Ashton'a (1984) göre öz-yeterlik algısı, öğretmenin öğrenciler üzerinde başarı düzeylerini etkileme potansiyeli olarak adlandırılmaktadır. Azar (2010) ise öz-yeterlik inancının kaliteli eğitim öğretimin gerçekleşmesine kılavuzluk eden bir kavram olduğunu ifade etmektedir.

İş doyumunu, bireyin çalıştığı fiziki çevre ve sosyal duruma göre verdiği tepkilerdir. Bireylerin yaptığı görevden aldığı haz durumu, onun iş doyumunu göstergesidir.(Schermerhorn, Hunt ve Osborn, 1988).

Özyeterlik bireyin kişisel özelliklerinden ziyade, bir işi sonuçlandırma becerisi ile ilgili yargılarını içerir. (Akt: Hazır Bıkmaz, F., 2002)

Psikolojide insanların kendi bulunduğu çevreyi kendine göre yorumlaması iyi-oluş (well-being) olarak ifade edilmektedir. Bu kavram bireyin yaşamdan aldığı haz ve onun standartlarını göstermektedir. (Diener, 1994, 2000) Öznel tecrübe kişinin hayattan aldığı keyif dengesini gösterir. Yaşamdaki pozitif ve negatif duygular yaşam doyumunu belirlemektedir. Kişinin kendi sınırlarını bilmesi ve bu eksik yanlarını güçlendirmesi onun iyi oluş halini artıracaktır. (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000).

1.3 Yaşam Doyumu

İnsan yaşadığı çevreyi güzelleştiren değer katan bir varlıktır. İnsan temelinde haz odaklıdır yemek yerken, film izlerken, işini yaparken keyif almak ister. Yaşamından memnun olmak pek çok kişi için hayatın temel gayesidir. Bu kavramını ilk telaffuz eden 1961 de Neugerten'dir. Yaşam doyumunu kişilerin hayattan istedikleri ile elinde olanların karşılaştırmasıdır. Bu kavram insanların kendine sunulan imkanlarla çalışıp çabalayarak kazandıkları arasındaki farktır. (Dündar, 1993). Kişinin yaşadığı hayattan keyif alması ve yaşam şartlarından dolayı mutlu olmasıdır. (Haybron, 2007).

1.3.1 Yaşam Doyumu Modelleri

Yaşam doyumunu modelleri olarak bazı kuramlar ortaya atılmıştır. Aşağıdan Yukarıya kuramında yaşamdaki doyumun o anda ve o anki statükoya göre, bütüne varmak şeklinde olduğu söylenebilir. Yukarıdan aşağıya kuramında daha çok yaşam doyumunu içten gelen faktörlere bağlamıştır. Dış etkenlerden bağımsız olarak kişi yaşamdan zevk alır. Çevredeki insanların sözleri, manipülasyonları sizi çok fazla etkilemez. Mutluluk ve doyum içten gelir, dışarıdan gelen etkilere göre şekillenmez. Yine haz ve acı kuramı ile bağ kuramına da bu bölümde değinilmiştir.

1.3.1.1 Ereksel (Telik) Kuramlar

Yaşarken insanın ihtiyaç duyduğu estrümanlara ulaşabilmesini anlatır. Bu kuram mutluluğu, hedeflenen ihtiyaç ve amaçların gerçekleşme durumuna bağlar. (Başer-Şeker, 2009) Kişi ihtiyaçlarını karşılayabiliyorsa haz alır, mutlu olur. Eğer istekleri karşılanmazsa mutsuz olur ve doyumuna ulaşamaz. (Acar, 2011) 1960'lı yıllarda Wilson böyle bir kuramdan söz etmiştir.

1.3.1.2 Tavandan-Tabana ve Tabandan-Tavana Kuramları

Bu kuram kişinin mutlu olup olmadığına karar verirken yaşadıklarından elde ettiği hazları ve tanık olduğu acıları hesapladığını öne sürmektedir.

1.4 İş Doyumu Kavramı

İnsanların doyum gereksinimleri sadece bir alana yönelik olmayıp hayatın tamamını kaplar. Bu isteklerden biri de iş doyumunu sağlamaktır.(Keser, 2005). İş doyumunda psikolojik ihtiyaçlar, sosyalleşme, ücret tatmini, yapılan işin niteliği, çalışanlar arasındaki iletişim, işte yükselme imkanı gibi etkenler belirleyici olmaktadır.(Mahmutoğlu, 2007). Öğretmenin okula devamsızlık yapması durumunun yaşam doyumunun az olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. (Keser, 2005)

1.4.1 Öğretmenlerde iş doyumunu:

Öğretmenlik insanlarla, özellikle çocuklarla birliktelik sağlayan özel bir meslektir. (Barnabé ve Burns, 1994). Çocuklarla duygusal bir iletişimi de sağladığından, bireyde iş doyumunu sağlama oranı yüksektir. Öğretmede duygusal doyum içten gelen bir duyguya bağlıdır. Bu duygusal bağın öğretmenlerde işinden zevk almaya sevecek çalışma durumu ortaya çıkardığı söylenebilir.(Zembylas ve Papanastasiou, 2004).

1.5 Yaşam Doyumu:

Yaşam doyumunu, kişinin yaşam standardını kendisinin istediği kriterlere uygun olarak şekillendirmesidir. İnsanın iş dışı zamanlarda yaşadığı hayata karşı gösterdiği duygusal tepkiler yaşam doyumunu bize anlatır.(Dikmen, 1995) Öğretmenlerin ekonomik durumları, toplumda gördükleri saygı, çalıştıkları okulun çevresi onların yaşamdan doyum almasını etkileyecektir. (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005).

Doyum sağlama ihtiyacı tek bir alanda geçerli değildir. Kişinin sadece çalıştığı kurumdan memnun olması, onun yaşam doyumuna ulaştığını göstermez. Ancak işinden haz alması , yaşam doyumunu artıran bir etkidir.(Veenhoven, 1996b) İnsanın özgür olduğunu hissetmesi ve kendi hayatında söz sahibi olduğunu bilmesi de yaşam doyumunu artıran bir etkidir.

1.6 Özyeterlik ve Öğretmen Özyeterliği

Özyeterlik algısı insanın belli bir hedefe ulaşabilmesi için gereken faaliyetleri planlama, ve uygulamaya dair inancıdır. Kendine güvenmesi ve kendinden beklenen performansı yerine getirebileceğine dair düşünceleridir. Bandura özyeterliği iki kısma ayırmıştır. Kişisel özyeterlik ve sonuç beklentisi olarak sınıflandırmıştır.Kişisel özyeterlik kendine ait güveni , yeteneklerine inancı ve ben bu işi yapabilirim düşüncesidir.

Gibson ve Dembo (1984), insan bir işi yapamacağına inanırsa, o işi başarılı bir şekilde yerine getirirse dahi,o göreve bir daha talip olmaz. Sonuç beklentisi ise; kişinin yaptığı işin sonucunda hedefine varacağına dair kanaatidir. Öğretmenin öğrencilere vermesi gereken kazanımları etkili yöntem ve teknikler uygulayarak sonuca ulaşmasıdır. Savran ve Çakıroğlu'na (2001) Kişisel özyeterlik ise öğretmenlerin, sınıfta etkin olabileceğine bilgi birikimlerini öğrencilerine yeteğine olan inancıdır.

Öğretmenlerin yeteneklerine ve özyeterliğine olan inancı onun etkili sınıf ortamı oluşturmasında önemli bir faktördür. (Bandura, 1993). Bu nedenle öğretmenlik açısından özyeterlik inancı önemlidir. Bu şekilde öğretmen bilgi birikimini en üst seviyede kullanabilir. Motivasyonu yüksek olacağından en zorlu görevleri dahi başarabilir.

2. Konu ile İlgili Araştırmalar

2.1 Yaşam Doyumu ile İlgili Araştırmalar Appleton, S ve Song, L .(2008) Çin'in kentsel alanında yaptıkları Yaşam Doyumu araştırmasında Çin'deki seçilmiş 12 vilayette yerleşik yaşayan hane halkından seçilmiş yaklaşık 7000 civarı yetişkine anket uygulanmış sonucunda 2002 yılında Çin'in kentsel alanında yaşam doyumunun diğer ülkelere kıyasla düşük olduğu ve 1995'den bu yana ülkenin tamamında memnuniyetin düşmüş gibi görüldüğü tesbit edilmiş. Katılımcıların yalnızca %12'si "memnun değil" ve %3 "çok memnun değil", %39 "memnun" veya %1 "çok memnun" olduğunu bildirmiş.

Diener ve ark. (1985) Yaşam Doyumu üzerine bir ölçek geliştirmeye çalışmışlar. Bu amaçla 3 farklı çalışma yapılmış. Ölçek, deneklere genel bir soru sorması gerektiği fikri etrafında tasarlanmıştır. Birinci çalışmada denekler Illinois Üniversitesi Psikolojiye giriş derslerine kayıtlı olan 176 lisans öğrencisinden oluşturulmuş. İkinci çalışmada birinci gruptaki 176 öğrenciye ek olarak 163 Psikolojiye giriş dersi öğrencisinden oluşan ikinci bir grup daha oluşturulmuş ve SWLS'ye ek olarak, deneklere ayrıca bir dizi öznel refah önlemi uygulanmış. Son örnekte Urbana- Champaign bölgesinden 32-75 yaşları arasındaki 53 denekle kendi hayatları hakkında röportaj yapılmış.

Ölçeğin olumlu psikometrik özelliklere sahip olduğu ve iyi oluşun kişisel göstergeleri ile olan korelasyonlar 2. çalışmada tartışıldığı ölçeğin yararlı olabileceğini düşündürmektedir sonucuna ulaşılmıştır.

Goldbeck ve ark. (2007) Ergenlik döneminde yaşam doyumunun azaldığı tezine ait çalışmalarında 11-16 yaşları arasındaki 1247 Alman ergenle okul temelli bir anket çalışması yapmış. Kızlar, erkeklere kıyasla genel ve sağlıkla ilgili yaşam doyumunu önemli ölçüde daha düşük bildirmiştir. Her iki cinsiyette ve hemen hemen tüm yaşam alanlarında, genel ve sağlıkla ilgili yaşam doyumunda 11 ile 16 yıl arasında önemli bir düşüş olduğu. Arkadaşlarından memnuniyet yüksek düzeyde kalırken, aile ilişkilerinden memnuniyet azaldığı. Sadece birliktelikten/cinsellikten memnuniyet biraz arttığı, ancak bu etkinin genel memnuniyet kaybını telafi edemediği sonucuna ulaşılmış.

Palmer, Donaldson, Stough (2002) Duygusal Zeka ile Yaşam Doyumu ilişkisini inceledikleri çalışmalarında yerel gazetelerdeki ilanlar aracılığıyla genel toplumdaki 107 katılımcı ile çalışmışlar. Bu çalışmanın bulguları, duygusal zekanın yaşam doyumundaki bireysel farklılıkları açıkladığı fikrine daha fazla destek sağlar. Duygusal düzenleme ve yönetimin Duyguların Açıklığı bileşeninin, yaşam doyumundaki değişkenliği bağımsız olarak açıkladığını göstermektedir.

Lim ve Putnam (2010) Din, Sosyal Ağlar ve Yaşam Doyumu üzerine yaptıkları çalışmada Bu çalışma, din ve yaşam doyumunu arasındaki bağlantıya ilişkin iki belirsizliği ele almaktadır. Birincisi, çok sayıda araştırma dindar insanların dindar olmayan insanlara göre daha yüksek bir yaşam doyumuna sahip olduğunu bulsa da, bu çalışmalar dinin aslında refahı iyileştirdiğine dair ikna edici kanıtlar sunmamaktadır. İkincisi insanların cemaatlerinde kurdukları dostluk ağlarının, katılımın yaşam doyumunu üzerindeki etkilerinin çoğuna aracılık ettiğini sonucuna varılmıştır.

2.1.2 Yurtiçi yapılan araştırmalar;

Köker (1991) Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerini Karşılaştırdığı araştırmasında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde okumakta olan 340 denekle yapılmış.

Araştırma sonucunda normal grupta bulunan deneklerin, diğer iki gruba (sorunlu-nörotik) göre doyum düzeylerinin yüksek olduğu, yaş açısından ele alındığında gruplar arası anlamlı bir farkın olmadığı ancak cinsiyet açısından ele alındığında kızların erkeklere oranla Yaşam Doyumu seviyesinin fazla olduğu tespit edilmiştir.

Yetim (1991) yaptığı çalışmada kişisel amaçların yaşam doyumunu açısından incelemesini yapmıştır. Ege Üniversitesi yürütülen araştırma da 120 öğrenci ve yüksek okul mezunu ve iş sahibi 60 yetişkin incelenmiştir. İnsanın bir amaç için çalışmasının yaşam doyumunu yükselttiği sonucuna varılmıştır. Bu da yaşamda bir amaç sahibi olan ve bu amaca ulaşmak için harekete geçen kişilerin yaşamdan yüksek doyum aldığı ortaya çıkmıştır.

İlköğretim okulu öğretmenlerinin İş yerinde yalnızlıkları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada; yalnızlık duygusunun cinsiyet açısından aynı olduğu ancak yaşamdan alınan doyum düzeyinin kadın erkek olma durumuna göre büyük oranda fark gösterdiği gözlenmiştir.(Yılmaz ve Aslan, 2013) .

Dikmen (1995) İş doyumunu ile yaşam doyumunu ilişkisini incelediği çalışmasında 88 öğretmen ve 85 devlet memurundan oluşan 173 kişilik bir örneklem grubuna anket uygulamış. Anket sonucunda kamu da görev yapanlarda yaşam doyumunu ile iş doyumunu arasında ılımlı bağıntı tespit edilmiştir. Buradan hareketle iş ve yaşam doyumunu bağlamında bir ilişki kurulabileceği söylenebilir.

Yine başka bir çalışmada öğretmenlerde yaşam doyumunu, iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik seviyesi arasındaki ilişki ölçülmeye çalışılmıştır.173 öğretmen incelenmiştir. (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005). Ulaşılan sonuçlar şöyle sıralanabilir; Yaşa göre, duyarsızlaşma ve duygusal açıdan tükenmiş hissetme düzeyinin fazla olduğu görülmüştür. Mesleki deneyim açısından duygusal tükenmişlik düzeyi yüksektir. Yaşam doyumunu ile duygusal tükenmişlik ve kişisel başarı düzeyi arasında negatif, yaşam doyumunu ile iş doyumunu arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. İş doyumunu düzeyi ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı ancak negatif yönde bir ilişkiden söz edilebilir

Keser (2005) İş hayatından elde edilen doyum ile yaşam doyumunu ilişkisi üzerine yaptığı çalışmasında söz konusu ilişkiyi çeşitli yaklaşımlar açısından ele almış, ve şu sonuca ulaşmıştır; “Çalışma yaşamından alınan doyumun , bireylerin yaşam doyumlarını doğrudan etkilediği görülmektedir. Bireyin çalışma ortamında bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmesinin sonucu olarak kendi hayatını anlamlı ve kıymetli bulmasını sağlar. Kişinin çalışırken elde ettiği deneyimleri ve öğrendiklerini iş dışında da kullanır. Bu bilgi transferi de kişinin yaşamdan aldığı doyumun artmasına sebep olur

2.2 Özyeterlik ile İlgili Araştırmalar,

Zimmerman, Bandura, Martinez-Pons, (1992). Akademik başarı için öz motivasyon: Öz yeterlik inançlarının ve kişisel hedef belirlemenin rolü adlı çalışmalarında iki farklı liseden sosyal bilgiler dersi alan 102 öğrenci yer almıştır.Sosyal bilgiler dersi tüm öğrenciler için gerekli olduğu ve yeteneklere göre akademik izlemeye tabi olmadığı için seçilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre özyeterlik, öğrencilerin sadece kendileri için akademik hedefler belirlemelerini değil, aynı zamanda bu hedeflere ulaşmalarını da etkilemiştir. oğrudan ve dolaylı olarak öğrencilerin algılanan akademik özyeterliklerinin akademik başarı üzerindeki etkisi, 0.37'lik birleşik bir etki üretmiştir. Sonuç olarak, başarmak için algılanan yeterlik, kişisel hedef belirlemeyi etkileyerek hem doğrudan hem de dolaylı olarak akademik başarıyı motive eder. Öz yeterlilik ve hedefler bir arada sonraki akademik başarıya katkıda bulunur sonucuna ulaşılmıştır.

Barling ve Beattie (1983) Öz Yeterlik İnançları ve Satış Performansı adlı çalışmalarında 200 sigorta satış temsilcisi kullanılarak öz-yeterlik inançlarını ve yanıt-sonuç beklentilerini ölçmek için bir anket geliştirilmiştir. Regresyon analizleri, dört ayrı bağımlı değişken (haftalık çağrı sayısı; satılan poliçe sayısı; satış geliri ve fiili satış komisyonunun esas alındığı bileşik performans endeksi) kullanılarak 97 sigorta satış temsilcisinden oluşan farklı bir örneklem üzerinde hesaplama yapılmıştır. Bu analizler, öz-yeterlik inançları ile satış performansı arasında bir korelasyon kurmuştur. Ancak nedensel bir ilişki kurmamıştır.

Dellinger, Bobbett, OlivierEllett, (2008).Öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının ölçülmesi: Gelişim ve TEBS-Self'in kullanımı üzerine yaptıkları çalışmada Amerikan öğretmenlerinin Özyeterlik inançlarını ölçmek amacı ile geliştirilmiş olan “the Teachers’ Efficacy Beliefs System—SelfForm (TEBS-Self)” üzerine yapılan üç farklı çalışmanın sonuçları üzerinden temel bileşenlerin analizi yapılmıştır.TEBS-Self, öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarını araştırma alanındaki bir ihtiyacı karşılamaktadır. TEBS-Self, mevcut formatında, kendi sınıflarında çalıştıkları süre boyunca öğretmenlerin özyeterlik inançlarını değerlendirebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Hutchison, Follman, Sumpter,Bodner, (2006). ”Mühendislik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Öz Yeterlik İnançlarını Etkileyen Faktörler” üzerine yaptıkları çalışmada Purdue Üniversitesi'nde ENGR 106, Mühendislik Problem Çözme ve Bilgisayar Araçlarına kayıtlı 1.387 mühendislik birinci sınıf öğrencisine, öğrenci öz-yeterlik inançlarının nitel ölçümlerini içeren bir anket uygulanmış sonucunda öğrencilerin başarıya olan güvenini etkileyen faktörlere verdiği tepkilerde cinsiyet eğilimleri ortaya çıktı. Bu eğilimler,yeterlik teorisyenleri tarafından öz yeterlik inançlarının kaynakları olarak tanımlanan kategoriler ışığında tartışılmaktadır. Burada sunulan sonuçlar, öğrencilerin yeterlik inançlarını etkileyen birinci yıl mühendislik deneyimlerine faydalı bir bakış sağlar; bu, öğrenci başarısını, sebatını ve ilgisini açıklamada önemli bir husustur.

Skaalvik, E. M., Skaalvik, S. (2010). “Öğretmen Özyeterliği ve Öğretmen Tükenmişliği: İlişkiler “üzerine bir araştırma” başlıklı çalışmalarında Norveç’te bulunan 5 farklı coğrafi bölgede yer alan 113 ilköğretim okulu ve ortaokulda (1 ve 10. Sınıflar) çalışan 2249 öğretmene anket çalışması yapılmıştır. Öğretmenlerden anket sorularını cevaplamaları ancak anket sorularını birbirleriyle tartışmamaları ya da birbirleri ile işbirliği yapmamaları talimatı verilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar “Öğretmen öz yeterlik ve kolektif

Öğretmen yeterliği farklı olarak kavramsallaştırılmalı, ancak birbiriyle ilişkili olmalıdır. Öğretmen öz-yeterliği en güçlü şekilde öğretmenlerin velilerle olan ilişkileri ile ilgilidir.

Velilerle olumlu ilişkiler öğretmenlerin daha güçlü öz-yeterlik inançlarına sahip olduklarını tahmin etmektedir.

Mojavezi, Tamiz. (2012). “Öğretmen Öz-yeterliğinin Eğitime Etkisi Öğrencilerin Motivasyonu ve Başarısı“üzerine yaptıkları çalışmalarında iki ayrı örneklem grubu oluşturulmuştur. Birinci grup 80 lise öğretmeninden, ikinci grup ise 150 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler aslında öğretmenlerinin bu çalışmaya katkıda bulunduğu sınıflara aitti. Ankette öğretmenler öz-yeterlik düzeylerine göre üç gruba ayrıldı. Her gruptan beş öğretmen rastgele seçilmiştir. Araştırmacı daha sonra seçilen her öğretmenden 10 öğrenciden formu doldurmalarını istedi. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin öz yeterlikleri, öğrencilerin motivasyonu ve başarısı üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

Yurtiçinde de özyeterlik konusunda araştırmalar yapılmıştır. Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ile öğretmenliğe karşı tutumları üzerine yaptıkları araştırma sonucunda öğretmen

adaylarının öz-yeterlik algılarının kız-erkek olma durumuna göre önemli oranda farklılaştığı, mesleğe göre ise aynı kaldığı görülmüştür. Ayrıca mesleğe ait tutumları ile özyeterlik algıları arasında pozitif korelasyon bulunmuştur. Demirtaş, Cömert, Özer, (2011).

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları adlı çalışmasında Aytunga, (2012). Dumlupınar Üniversitesi öğrencilerinden oluşan 148 kişilik bir grupta çalışılmış. Çalışma sonucunda, adaylarının öz yeterlik inançları yüksek seviyededir. Adaylar sınavlara gerektiği kadar çalıştıkları durumda başarılı olacaklarına inanırken, tüm sınavlarda başarılı olacaklarına dair inançları düşüktür. 20-21 yaş grubundaki adayların öz yeterlik inançları 22 yaş ve üzerine oranla düşüktür.

Özsüer, Inal, Uyanık, Ergün, (2011). Afyon Kocatepe Üniversitesinde akademik özyeterlik inanç seviyeleri hakkında yapılan çalışmada çeşitli fakülte ve yüksek okullardaki öğrenciler içinden 10910 öğrenci dahil edilmiştir. Sonuç olarak kız-erkek olma durumu ile akademik özyeterlik arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Gerçek, Yılmaz, Köseoğlu, Soran. (2006). 2003-2004 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi, Biyoloji Eğitimi Ana Bilim dalı öğrencilerinden 159 öğretmen adayı ile yapılan çalışmada Biyoloji eğitimi öğretmen adaylarının öğretiminde öz-yeterlik seviyesi çeşitli faktörlere göre değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre, adayların biyoloji öğretiminde öz-yeterlik inançları yüksek seviyededir. Alt faktörlere (yaş, cinsiyet, gelir düzeyi vb.) göre anlamlı fark yoktur.

Aksu, (2008). Giresun Eğitim Fakültesinde okuyan Fen Bilgisi, Türkçe ve Sınıf öğretmenliği öğrencisi 232 adayla matematik öğretimine yönelik öz-yeterlilik inançları üzerine yaptığı araştırmasında şu sonuçlara ulaşmıştır. Adayların matematik dersi veren öğretim üyeleri ve konu derse bakış açıları genel olarak olumludur. Ayrıca başa çıkma davranışı açısından öz yeterlik inancı yüksek düzeydedir. Okudukları branş, cinsiyet vb. faktörler açısından adaylar arasında öz yeterlik inancı farkı yoktur.

Ekinci, (2015). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileri arasından 272 adayla yaptığı çalışmada adayların öğrenme yaklaşımlarının ve öğretmen özyeterlik inancına olan etkisini araştırmış. Çalışmada elde edilen veriler ışığında adayların, “stratejik öğrenme yaklaşımı” özyeterlik inanç düzeyi ilişkisi düşük seviyede iken “derinlemesine öğrenme yaklaşımı yönelimleri” özyeterlik inanç düzeylerini orta seviyede etkilemektedir.”Yüzeysel öğrenme” boyutunda ise etkileşim bulunmamaktadır.

Problem cümlesi: Bu çalışmada öğretmenlerin yaşam doyumları ile özyeterlik algıları arasında ilişki nedir? Sorusunun cevabı aranmıştır.

Araştırmanın ana ekseninde cevaplanmayı bekleyen diğer sorular şunlardır;

- 1-Öğretmenlerin yaşam doyum inançları ile öz yeterlik algısı yaş değişkeni açısından ele alındığında aralarında bir ilişki var mıdır?
- 2- Öğretmenlerin yaşam doyum inançları ile öz yeterlik algısı medeni hal değişkeni açısından ele alındığında aralarında bir ilişki var mıdır?
- 3- Öğretmenlerin yaşam doyum inançları ile öz yeterlik algısı görev yaptıkları kurum açısından ele alındığında aralarında bir ilişki var mıdır?
- 4-Öğretmenlerin yaşam doyum inançları ile öz yeterlik algısı kıdem durumuna göre ele alındığında aralarında bir ilişki var mıdır?
- 5- Öğretmenlerin yaşam doyum inançları ile öz yeterlik algısı ele alındığında aralarında bir ilişki var mıdır?

Bu çalışma ile öğretmenlerin yaşam doyum algıları ile özyeterlik inançları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın ana konusunu oluşturan yaşam doyum algısı ve özyeterlik inancı yaş, medeni hal, çalıştıkları kurum ve kıdem durumu değişkenleri bağlamında ele alınarak, aralarında ilişki olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır.

3.Yöntem

3.1 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2019-2020 eğitim-öğretim yılı Bursa ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan 127 öğretmenden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ,evreni oluşturan okullardan tesadüfi yöntemle seçilen 127 öğretmenden oluşmaktadır.

3.2 Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu;

Araştırmada verileri toplama için 4 sorudan oluşan kişisel bilgi formu kullanılacaktır.

Yaşam Doyumu Ölçeği;

Diener ve arkadaşları (1985) tarafından geliştirilen ölçeğin Dağlı ve Baysal tarafından yapılan Türkiye koşullarında geçerlik ve güvenirlik çalışması kullanılmıştır. Ölçek 5 sorulu ve 5 dereceli likert ölçeği şeklinde tasarlanmıştır. Uyarlama çalışması için öncelikle tek alt boyut ve 5 maddeden oluşan özgün ölçek İngilizce özgün formundan Türkçeye, daha sonra tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Oluşturulan Türkçe form ile İngilizce formun aynı anlamı taşıyıp taşımadığının uygulamada belirlenmesi amaçlanmıştır. İki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayısı ile formlar arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür($r= 0,92$; $p= 0,000$).Dolayısıyla ölçeğin Türkçe formunun özgün ölçek ile dilsel eşdeğerliğini sağlandığı kabul edilmiştir.

YDO'nin güvenirliği, Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ve test-tekrar test tekniği ile belirlenmeye çalışılmıştır. Ölçeğin bütünü için tutarlık katsayısı $r=0,88$ olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre ölçek yüksek derecede iç tutarlığa sahiptir.

Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği;

Çolak ve arkadaşları tarafından geliştirilen Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için açılımlayıcı (AFA) ve doğrulayıcı (DFA) faktör analizi yapılmıştır. AFA sonucunda oluşan ölçek, Akademik Özyeterlik, Mesleki Özyeterlik, Sosyal Özyeterlik ve Entelektüel Özyeterlik olmak üzere 27 maddeli ve dört faktörlü 5 dereceli likert ölçeği şeklinde bir yapıdır.

DFA ile elde edilen bulgular değerlendirildiğinde χ^2/sd oranı 2.12 bulunmuştur. DFA ile hesaplanan diğer uyum iyiliği indeksleri şöyledir: GFI= .85, AGFI = .82, RMSEA = .06, RMR = .03, SRMR = .06, CFI = .97, NFI = .95, NNFI = .97. Sonuç olarak, öğretmenlerin özyeterlik inançlarını belirlemede kullanılabilecek psikometrik özellikleri yeterli, geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmiştir.

3.3 Verilerin Toplanması ;

Araştırmada kullanılan form ve ölçekler Google Forms uygulaması ile oluşturulan form üzerinden 2021- 2022 öğretim yılında Bursa ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenler ile paylaşılmış. Ölçekleri cevaplama tamamen gönüllülük esasına göre yapılmıştır.

3.4 Verilerin Analizi ;

Toplanan veriler IBM SSPS Statistics 26.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yaş medeni durum, görev yapılan kurum ve kıdem gibi bağımlı değişkenler için frekans ve yüzde dağılımı yapılmıştır,

Öğretmenlerin Yaşam Doyumlarını ölçmek için kullanılan Yaşam Doyum Testi sorularına verilen cevapların aritmetik ortalaması alınmış aynı uygulama Özyeterlik inancı Ölçeğinin alt boyutlarını oluşturan Akademik Özyeterlik, Mesleki Özyeterlik, Sosyal Özyeterlik ve Entelektüel Özyeterlik ile ilgili sorulara ayrı ayrı uygulanmıştır. Değişkenler arası ilişkinin ölçümü için T-Test ve OneWayAnova kullanılmıştır.

4. Bulgular ve Değerlendirmeler

4.1.Öğretmenlere ait bulgular;

Değişkenler	Alt kategoriler	N	%	Toplam
Yaş	25-35	28	22	127
	35-45	60	47,2	
	45-55	39	30,7	
Medeni Durum	Evli	108	85	127
	Bekar	19	15	
Çalışılan Kurum	İlkokul	25	19,7	125
	Ortaokul	65	51,2	
	Lise	35	27,6	
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	12	9,4	127
	6-10 yıl	25	19,7	
	11-15 yıl	28	22	
	16-20 yıl	21	16,5	
	21 yıl ve üstü	41	32,3	

Tablo1:Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

Tablo 1 incelendiğinde yaş değişkenine göre ankete katılan öğretmenlerin yaklaşık yarısının (% 47,2) 35-45 yaş aralığında olduğu, 45-55 yaş aralığında olanların örneklemin üçte birine yakın (%30,7) olduğu görülmektedir. Medeni durum değişkenine bakıldığında %85'lik oranla evliler örneklemin büyük kısmını oluşturmaktadır. Çalışılan kurum açısından bakıldığında Ortaokullarda görev yapan öğretmenler %51,2'lik oranla çoğunluktadır. İlkokul (%19,7) ve Lise (%27,6) öğretmenlerinin dağılımı nispeten birbirine yakındır. Mesleki kıdem açısından bakıldığında ise 6-10 yıl (%19,7), 11-15 yıl (% 22) ve 16-20 yıla (% 16,5) kıdeme sahip olanların yüzdelik değerlerinin birbirine yakın olduğu, 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların %32,3 oranla çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

4.2 Alt Problemlere Ait Bulgular;

4.2.1 Öğretmenlerin Yaşam Doyumlarının Bağımsız Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi

4.2.1.1 Yaş Değişkenine göre Yaşam Doyumu Algısının Değerlendirilmesi

Yaş	Sıra	Sd	Sıra Ort.	f	p	Fark
Gruplar Arası	1,07	2	0,54	0,90	0,41	--
Yaşam Doyumu Ölçeği	Grup içi	74,01	124	0,60		--
	Toplam	75,08	126			--

1 : 25-35 Yaş 2: 35-45 Yaş 3: 45-55 Yaş ve üstü

Tablo2: Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Algılarının Yaş Değişkenine Göre Sınanması

Öğretmenlerin Yaşam Doyumu algılarının yaş değişkenine göre değerlendirildiği ANOVA testi sonuçlarına göre öğretmenlerin ilgili yaş grupları ile Yaşam Doyum Algısı arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. (F= 0,90, p>0,05)

4.2.1.2 Medeni Hal Değişkenine göre Yaşam Doyumu Algısının Değerlendirilmesi

Yaşam Doyum Ölçeği	N	x	Ss	t	p	
Medeni Durum	Evli	108	3,27	0,79	.58	.56
	Bekar	19	3,16	0,64		

Tablo3: Medeni Hal Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Algısını Gösterir Tablo

Öğretmenlerin medeni durumlarının yaşam doyumu algısı üzerinde anlamlı bir etkisi olup olmadığını gösteren T-Test sonuçlarına göre (T=.58 p>0,05) değişkenler arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Dolayısı ile öğretmenlerin medeni halleri yaşam doyumları üzerinde anlamlı bir etki yaratmamaktadır.

4.2.1.3 Çalışılan Kurum Değişkenine göre Yaşam Doyumu Algısının Değerlendirilmesi

Çalışılan Kurum	Sıra	Sd	Sıra Ort.	f	p	Fark	
Yaşam Doyumu Ölçeği	Gruplar Arası	0,17	2	0,09	0,14	0,87	--
	Grup içi	74,66	122	0,61			--
	Toplam	74,83	124				

1: İlkokul 2: Ortaokul 3: Lise

Tablo4: Çalışılan Kurum Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Algılarını Gösterir Tablo

Öğretmenlerin Yaşam Doyumu algılarının çalışılan kuruma göre değerlendirildiği ANOVA testi sonuçlarına göre ilkököl, ortaokul ve lise öğretmenlerinin çalıştıkları kurum yapısının Yaşam Doyumu Algılarına etkisizlik ifade etmemektedir. ($F= 0,14$, $p>0,05$) Yokluk hipotezi onanmıştır.

4.2.1.4 Kıdem Değişkenine göre Yaşam Doyumu Algısının Değerlendirilmesi

Çalışılan Kurum	Sıra	Sd	Sıra Ort.	f	p	Fark	
Yaşam Doyumu Ölçeği	Gruplar Arası	2,89	4,00	0,72	1,22	0,31	--
	Grup içi	72,19	122,00	0,59			--
	Toplam	75,08	126,00				

1: 1-5 Yıl 2: 6-10 Yıl 3:11-15 Yıl 4: 16-20 Yıl 5: 21 Yıl ve üstü

Tablo 5 Kıdem Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Algılarını Gösterir Tablo

Öğretmenlerin Yaşam Doyumu algılarının çalışılan kıdem yılı açısından değerlendirildiği ANOVA testi sonuçlarına göre öğretmenlerin çalıştıkları süre bakımından Yaşam Doyumu Algılarında fark yoktur. ($F= 1,22$, $p>0,05$) Yokluk hipotezi onanmıştır.

4.2.2 Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Bağımsız Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi

4.2.2.1 Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Yaş Değişkenine Göre Değerlendirilmesi

Yaş	Sıra	Sd	Sıra Ort.	f	p	Fark	
Akademik Özyeterlik	Gruplar Arası	3,70	2,00	1,85	6,55	0,02	1-2,1-3
	Grup içi	35,01	124,00	0,28			
	Toplam	38,71	126,00				
Mesleki Özyeterlik	Gruplar Arası	1,41	2,00	0,71	3,33	0,04	
	Grup içi	26,29	124,00	0,21			
	Toplam	27,70	126,00				
Sosyal Özyeterlik	Gruplar Arası	1,34	2,00	0,67	1,73	0,18	--

Entelektüel Özyeterlik	Grup içi	48,13	124,00	0,39			--
	Toplam	49,48	126,00				
	Gruplar Arası	1,74	2,00	0,87	2,10	0,13	--
	Grup içi	51,32	124,00	0,41			--
	Toplam	53,06	126,00				

1 : 25-35 Yaş 2: 35-45 Yaş 3: 45-55 Yaş ve üstü

Tablo6 :Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Yaş Değişkenine Göre Sınanması

Öğretmenlerin özyeterlik algılarının yaş değişkenine göre sınanmasında kullanılan ANOVA Testi sonuçlarına göre Sosyal Özyeterlik için $F=1,73$ $p>0,05$, Entelektüel Özyeterlik için $F=2,10$ $p>0,05$ olarak görülmektedir buna göre sosyal ve entelektüel özyeterlik üzerinde yaşın anlamlı bir etkisi yoktur diyebiliriz. Diğer taraftan söz konusu değerler Akademik Özyeterlik için $F=6,55$ $p<0,05$ ve Mesleki Özyeterlik için $F=3,33$ $p<0,05$ seklindedir. Sonuç olarak yaş grupları arasında Akademik Özyeterlik ve Mesleki Özyeterlik bağlamında anlamlı bir ilişki sözkonusudur.

Dağılımın homojenliğine baktığımızda Levene Test sonuçları Akademik Özyeterlik için ,604 Mesleki Özyeterlik için 0,551 olarak hesaplanmıştır. Dolayısı ile verilerin homojen bir dağılıma sahip olduğu kabul edilmiş, farklı yaş grupları için Mesleki ve Akademik Özyeterliğin hangi düzeyde anlamlı olduğunu test etmek amacıyla verilere Tukey testi yapılmıştır. Tukey testine ait tablo ve yorumlar aşağıdadır.

Akademik Özyeterlik	Değişken (Yaş)	Yaş Değişkenleri	Ortalamalar Farkı	P
	25-35	35-45	-,37810*	0,01
		45-55	-,44707*	0,00
	35-45	23-35	,37810*	0,01
		45-55	-0,07	0,80
	45-55	23-35	,44707*	0,00
		35-45	0,07	0,80

Tablo6.1: Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Akademik Özyeterlik Alt Boyutuna ait Tukey Testi Sonuçlarını Gösterir Tablo

Mesleki Özyeterlik	Değişken (Yaş)	Yaş Değişkenleri	Ortalama r Farkı	p
	25-35	35-45	-,25476*	0,04
		45-55	-0,25	0,07
	35-45	23-35	,25476*	0,04
		45-55	0,00	1,00
	45-55	23-35	0,25	0,07
		35-45	0,00	1,00

Tablo6.2: Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Mesleki Özyeterlik Alt Boyutuna ait Tukey Testi Sonuçlarını Gösterir Tablo

Tablo 6.1 incelendiğinde Akademik Özyeterlik alt boyutunda farklı yaş grupları arası anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Tukey testi sonuçları 25-35 yaş grubundaki öğretmenler ($x=3,98$) ile 34-45 yaş arası öğretmenler ($x=4,36$) arasında, yine aynı şekilde 25-35 yaş grubu öğretmenler ile 45-55 yaş grubu öğretmenler ($x=4,43$) arasındaki sonuçların anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. İstatistiki verilerden yol çıkarak 45-55 yaş grubundaki öğretmenlerin Akademik Özyeterlik inançlarının diğer iki gruba göre yüksek olduğu, Akademik Özyeterlik inancının yaş ilerledikçe arttığını söyleyebiliriz.

Tablo 6.2. incelendiğinde Mesleki Özyeterlik alt boyutunda farklı yaş grupları arası anlamlı farklılık bulunmaktadır. Tukey testi sonuçları 25-35 yaş grubundaki öğretmenler ($x=4,32$) ile 35-45 yaş aralığındaki ($x=4,58$) öğretmenlerin Mesleki Özyeterlik algılarının küçük oranlı olmakla birlikte birbirlerinden anlamlı şekilde farklılaştığını göstermektedir. Bu veriden hareketle 35-45 yaş aralığındaki öğretmenlerin 25-35 yaş grubundaki meslektaşlarına oranla Mesleki Özyeterlik inançlarının daha yüksek olduğunu söyleyememiz mümkündür.

4.2.2.1 Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Değerlendirilme

Medeni Durum	N	x	Ss	t	p	
Akademik Özyeterlik	Evli	108	4,28	0,56	-0,89	0,37
	Bekar	19	4,40	0,49		
Mesleki Özyeterlik	Evli	108	4,50	0,47	0,90	0,37
	Bekar	19	4,61	0,43		
Sosyal Özyeterlik	Evli	108	4,31	0,64	-1,29	0,20
	Bekar	19	4,51	0,55		

Entelektüel Özyeterlik	Evli	108	3,90	0,65	-0,59	0,56
	Bekar	19	3,99	0,66		

Tablo7: Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Sınanması

Öğretmenlerin medeni durumlarının özyeterlik algıları üzerindeki etkisinin incelendiği T-Test sonuçları özyeterliğin alt değişkenlerinin herbiri için anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Özyeterliğin tüm alt boyutları için $p>0,05$ değeri bulunmuştur.

4.2.2.2 Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Çalışılan Kurum Değişkenine Göre Değerlendirilmesi

Kurum	Sıra	Sd	Sıra Ort.	f	p	Fark	
Akademik Özyeterlik	Gruplar Arası	0,80	2	0,40	1,30	0,28	--
	Grup içi	37,65	122	0,31			--
	Toplam	38,45	124				
Mesleki Özyeterlik	Gruplar Arası	0,25	2	0,12	0,56	0,57	--
	Grup içi	27,00	122	0,22			--
	Toplam	27,25	124				
Sosyal Özyeterlik	Gruplar Arası	0,08	2	0,04	0,10	0,90	--
	Grup içi	48,44	122	0,40			--
	Toplam	48,52	124				
Entelektüel Özyeterlik	Gruplar Arası	0,18	2	0,09	0,21	0,81	--
	Grup içi	52,52	122	0,43			--
	Toplam	52,71	124				

1: İlkokul 2: Ortaokul 3: Lise

Tablo8: Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Görev Yapılan Kurum Değişkenine Göre Sınanması

Öğretmenlerin çalışmakta oldukları kurum düzeyinin Özyeterlik algılarının alt değişkenleri üzerinde ne yönde bir etkiye sahip olduğunun test edildiği ANOVA testi sonucunda Akademik Özyeterlik boyutunda $F=1,30$ $p>0,05$, Mesleki Özyeterlik boyutunda $F=0,56$ $p>0,05$, Sosyal Özyeterlik boyutunda $F=0,10$ $p>0,05$, Entelektüel Özyeterlik boyutunda $F=0,21$ $p>0,05$ sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak çalışılan kurumun özyeterlik algısının tüm alt bileşenleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını söylemek doğru olacaktır.

4.2.2.3. Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Değerlendirilmesi

Kıdem	Sıra	Sd	Sıra Ort.	f	p	Fark
Akademik Özyeterlik	Gruplar Arası	3,77	4	0,94	3,29	0,01
	Grup içi	34,94	122	0,29		
	Toplam	38,71	126			
Mesleki Özyeterlik	Gruplar Arası	1,31	4	0,33	1,51	0,20
	Grup içi	26,39	122	0,22		
	Toplam	27,70	126			
Sosyal Özyeterlik	Gruplar Arası	0,98	4	0,24	0,61	0,65
	Grup içi	48,50	122	0,40		
	Toplam	49,48	126			
Entelektüel Özyeterlik	Gruplar Arası	2,40	4	0,60	1,45	0,22
	Grup içi	50,66	122	0,42		
	Toplam	53,06	126			

1- 1-5 Yıl 2: 6-10 Yıl 3: 11-15 4: 15-20 5 : 21 ve üzeri

Tablo9 : Öğretmenlerin Özyeterlik Algılarının Kıdem Değişkenine Göre Sınanması

Öğretmenlerin özyeterlik algılarının mesleki kıdemlerine göre sınanmasında kullanılan ANOVA Testi sonuçlarına göre Mesleki Özyeterlik için $F=1,51$ $p> 0,05$ Sosyal Özyeterlik için $F=0,61$ $p>0,05$, Entelektüel Özyeterlik için $F=1,45$ $p>0,05$ olarak görülmektedir buna göre mesleki, sosyal ve entelektüel özyeterlik üzerinde kıdemın anlamlı bir etkisi yoktur diyebiliriz. Diğer taraftan söz konusu değerler Akademik Özyeterlik için $F=1,45$ $p<0,05$ ve seklindedir. Sonuç olarak yaş grupları arasında Akademik Özyeterlik bağlamında anlamlı bir ilişki sözkonusudur.

Dağılımın homojenliğine baktığımızda Levene Test sonuçları Akademik Özyeterlik için ,510 olarak hesaplanmıştır. Dolayısı ile verilerin homojen bir dağılıma sahip olduğu kabul edilmiş, farklı kıdem yılına sahip öğretmenler için Akademik Özyeterliğin hangi düzeyde anlamlı olduğunu test etmek amacıyla verilere Tukey testi yapılmıştır. Tukey testine ait tablo ve yorumlar aşağıdadır.

Akademik Özyeterlik	Değişken (Kıdem)	Kıdem Değişkenleri	Ortalamalar Farkı	p	
		1-5 yıl	6-10 yıl	-0,12	0,97
		11-15 yıl	-0,35	0,33	
		16-20 yıl	-0,20	0,84	
		21 yıl ve üstü	-,49756*	0,04	
		6-10 yıl	1-5 yıl	0,12	0,97
	11-15 yıl	-0,23	0,52		
	16-20 yıl	-0,08	0,99		
	21 yıl ve üstü	-,37756*	0,05		
		11-15 yıl	1-5 yıl	0,35	0,33

	6-10 yıl	0,23	0,52
	16-20 yıl	0,15	0,87
	21 yıl ve üstü	-0,15	0,79
16-20 yıl	1-5 yıl	0,20	0,84
	6-10 yıl	0,08	0,99
	11-15 yıl	-0,15	0,87
	21 yıl ve üstü	-0,30	0,24
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	,49756*	0,04
	6-10 yıl	,37756*	0,05
	11-15 yıl	0,15	0,79
	16-20 yıl	0,30	0,24

Tablo 9.1: Öğretmenlerin Kıdem Gruplarına Göre Akademik Öz-yeterlik Alt Boyutuna ait Tukey Testi Sonuçları Gösterir Tablo

Tablo 9 incelendiğinde incelendiğinde Akademik Özyeterlik alt boyutunda farklı yaş grupları arası anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Tukey testi sonuçları 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler için ($x=4,0$) iken, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler için ($x=4,5$) olarak hesaplanmıştır. Aynı durum 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($x=4,2$) ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip ($x=4,5$) öğretmenler arasında da söz konusudur. Buradan hareketle Akademik öz-yeterlik algısının 21 yıl ve üzeri kıdemi olan öğretmenlerde, mesleğinin ilk on yılını çalışmakta olan öğretmenlere oranla daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

4.3 Öğretmenlerin Yaşam Doyumları ile Özyeterlik algıları arası ilişkinin irdelenmesi;

	<i>Yaşam Doyumu</i>	<i>Akademik Özyeterlik</i>	<i>Mesleki Özyeterlik</i>	<i>Sosyal Özyeterlik</i>	<i>Entelektüel Özyeterlik</i>	<i>Öğretmen Özyeterlik</i>
<i>Yaşam Doyumu</i>	1,00	0,03	0,06	0,12	-0,10	0,04
<i>Akademik Özyeterlik</i>		1,00	,564**	,548**	,544**	,770**
<i>Mesleki Özyeterlik</i>			1,00	,581**	,488**	,781**
<i>Sosyal Özyeterlik</i>				1,00	,573**	,864**
<i>Entelektüel Özyeterlik</i>					1,00	,824**
<i>Öğretmen Özyeterlik</i>						1,00

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo10: Öğretmenlerin Yaşam Doyumları ile Özyeterlik Algıları Arasındaki İlişkiyi Ölçmeye Yönelik Korelasyon Tablosu

Öğretmenlerin yaşam doyumları ile özyeterlik inançları arasındaki korelasyon ilişkisini incelediğimizde oran 0,04 çıkmaktadır. Bu sonuç bize yaşam doyumunu ile özyeterlik inancı arasında doğrusal yönlü ancak çok zayıf bir ilişki olduğu sonucuna ulaştırmıştır.. Başka bir

deyişle öğretmenlerin yaşam doyumlarındaki %1'lik artışa karşılık özyeterlik inançlarında %0,04 lük bir artış olmaktadır. Yaşam doyumunun özyeterlik inancının alt boyutlarındaki ilişkisine baktığımızda ise Akademik Özyeterlik, Mesleki Özyeterlik ve Sosyal Özyeterlik inançları arasında yine pozitif yönde ve çok zayıf ölçüde anlamlı bir ilişki varken, Yaşam Doyumu ile Entelektüel Özyeterlik arasındaki ilişkinin negatif yönlü olduğu görülmektedir. Sonuç olarak öğretmenlerin yaşam doyumlarındaki artış özyeterlik inançlarına da düşük de olsa olumlu katkıda bulunmaktadır. Bu katkı 0,12 ile özyeterlik inancının "Sosyal Öz yeterlik boyutunda en yüksek seviyesine ulaşmaktadır.

4.Sonuç

Yapmış olduğumuz araştırma ile toplumun eğitimi ve gelişimi üzerinde önemli katkıya sahip olan öğretmenlerin yaşam doyumları düzeyleri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin öz yeterliğin alt bileşenleri de işin içine katılarak değerlendirilmeye çalışılmış, aralarında anlamlı bir ilişki olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmamızın cevap bulmaya çalıştığı ilk soru olan yaş değişkeninin yaşam doyumları ve öz yeterlik algısı ile ilişkisi incelendiğinde yaş grupları ile yaşam doyumları ikilisi arasındaki ilişki anlamlı değildir. Yaş grupları ile özyeterliğin alt bileşenleri arasındaki ilişkiye bakıldığında yaş ile Sosyal ve Entelektüel özyeterlik algısı arası ilişki bulunmaz iken, Akademik ve Mesleki özyeterlik arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Akademik öz yeterlik bağlamında 25-35 yaş grubundaki öğretmenlerin 35-45 ve 45-55 yaş grubundaki meslektaşlarına oranla özyeterlik inançlarının nisbeten düşük olduğu, benzer ilişkinin 35-45 yaş ile 45-55 yaş grubunda da görüldüğü görülmektedir. Sonuçtan yola çıkarak yaş ilerledikçe akademik öz yeterlik inancının arttığı söylenebilir. Mesleki öz yeterlik yaş ilişkisi incelendiğinde ise, 25-35 yaş grubundaki öğretmenler ile 35-45 yaş grubundaki meslektaşları arasında pozitif yönlü ilişki görülmektedir. 35-45 yaş grubu ile 45-55 yaş arasında ise benzer yapıda bir ilişki yoktur

Araştırmamızın ikinci sorusu olan medeni durum değişkeni ile yaşam doyumları ve öz yeterlik algısı ilişkisine baktığımızda; medeni durumun yaşam doyumunu etkilemediği görülmektedir. Aynı şekilde öz yeterliğin tüm alt bileşenleri için de durum aynıdır.

Araştırmamızın üçüncü sorusu olan çalışılan kurum değişkeni ile yaşam doyumları ve öz yeterlik algısı ilişkisi incelendiğinde çalışılan kurum düzeyinin yaşam doyumları üzerinde bir etkisi yoktur. Çalışılan kurum düzeyinin öz-yeterliğin alt bileşenleri üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Araştırmamızın dördüncü sorusuna baktığımızda mesleki kıdem durumunun yaşam doyumları üzerinde bir etkiye sahip olmadığı görüldü. Mesleki kıdem ile öz yeterliğin alt bileşenleri karşılaştırıldığında Mesleki, Sosyal ve Entelektüel öz yeterlik boyutlarında bir ilişki bulunmazken, mesleki kıdem arttıkça akademik öz yeterlik inancının arttığı görülmektedir.

Bulgular araştırmanın ana problemini oluşturan yaşam doyumları ile öz yeterlik algısı ikileminde korelasyon ilişkisine bakıldığında 0,05'lik anlamlılık düzeyinde zayıf düzeyde olmakla birlikte doğrusal düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle yaşam doyumları yükseldikçe öz yeterlik inancının da artışından söz etmek mümkündür. Sonuçlar, benzer konularda yapılmış bazı çalışmalarla Okursoy (2016), Köksal O., Güler, M., & Çetin, F. (2015), örtüşmektedir.

Yaşam doyumları ile öz yeterliğin alt bileşenleri arasındaki ilişkiye bakıldığında Entelektüel öz yeterlik ile yaşam doyumları karşılaştırıldığında negatif yönde bir ilişkinin varlığından söz edilebilir. Alan yazında yapılan çalışmalarda benzer sonuca rastlanmamıştır. Akademik özyeterlik, mesleki özyeterlik ve sosyal özyeterlik boyutlarında ise doğrusal yönlü pozitif ilişki

görülmektedir. Genel öz yeterlik inancının kendi alt bileşenleri arasında 0,01'lik önem seviyesinde yüksek oranlı bir ilişki vardır. Sonuçlar benzer çalışma yapmış olan Okursoy'un (2016) çalışması ile benzerlik göstermektedir.

5.Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre yaşam doyumunu ile öz-yeterlik algısı arasında zayıf ancak doğrusal ilişki bulunmuştur. Yaşam doyumunu ile akademik ve mesleki düzeyde öz-yeterlik algısı arasındaki ilişki zayıftır, yaşam doyumunu – entelektüel öz-yeterlik arası negatif yönlü gelişen bir eğilim görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerini artırmaya yönelik olarak, kurum yöneticilerine insan kaynakları yönetimi konusunda hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Böylelikle öğretmenlerin okulu daha çok severek, daha yüksek bir motivasyonla çalışmasına katkı sağlanabilir.

Öğretmenlerin akademik ve mesleki öz-yeterlik algılarını arttırmaya yönelik olarak mesleki çalışmalar, hizmet içi eğitimler yapılarak öğretmenlerin kendilerini yetersiz gördükleri alanlarda geliştirerek öz-yeterlik algılarını arttırmalarına destek olunabilir.

Akademik anlamda kendilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak çalışmalar için öğretmenler teşvik edilebilir, branşları ile ilgili konularda proje çalışmaları yapmaları ya da çeşitli proje gruplarına katılımları sağlanarak öz –yeterlik algıları ve yaşam doyumları üzerinde olumlu gelişmeler sağlanabilir.

Kaynakça

- Acar, E. A. (2011). Kronik hastalıkların, hastaların aile işlevleri ve yaşam doyumları üzerine etkisi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aksu, H. H. (2008). Öğretmen adaylarının matematik öğretimine yönelik öz-yeterlilik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 161-170. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd/issue/1495/18091>
- Appleton, S., Song, L. (2008). Life satisfaction in urban China: components and determinants. *World Development*, (36), 11.
- Ashton, P.T. (1984). Teacherefficacy: A motivational paradigm for effective teacher education. *Journal of Teacher Education*, 35(5), 28-32.
- Ashton, Patricia T. ve Rodman B. Webb (1986), *Making a Difference: Teachers' Sense of Efficacy and Student Achievement*, New York: Longman.
- Avşaroğlu, S., Engin Deniz, M. ve Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doyumunu iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 115-129 <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/635>
- Aytunga, O. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2 (2), 15-28. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/17533>
- Azar, A. (2010). In-service and pre-service secondary science teachers' self-efficacy beliefs about science teaching. *Educational Research and Reviews*, 5(4), 175-188 <https://academicjournals.org/journal/ERR/article-full-text-pdf/2543FF04015>

- Bandura, A. (1982). Self-efficacymechanism in humanagency. *American psychologist*, 37(2), 122.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Barling, J., Beattie, R. (1983). Self-efficacy beliefs and sales performance. *Journal of Organizational Behavior Management*, 5(1), 41-51.
- Barnabé, C., Burns, M. (1994). Teachers' jobcharacteristicsandmotivation. *Educational research*, 36(2), 171-185.
- Başer-Şeker, G. (2009). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yaşam doyumlarının incelenmesi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bıkmaz, F. H. (2002). Fen Öğretiminde Özyeterlik İnancı Ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(2), 197-210.
- Bussey, K., Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of gender development and differentiation. *Psychological Review*, 106, 676-713.
- Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ., ve Altinkurt, Y. (2017). Öğretmen özyeterlik inancı ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 20-32.
- Dağlı, A., Baysal, N. (2016). Yaşam doyumu ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59).
- Dellinger, A. B., Bobbett, J. J., Olivier, D. F., ve Ellett, C. D. (2008). Measuring teachers' self-Efficacy beliefs: Development and use of the TEBS-Self. *Teaching and teacher education*, 24(3), 751-766.
- Demirtaş, H., Cömert, M., ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159).
- Diener, E. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social Indicators Research*, 31(2), 103-157.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55, 34-43.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. ve Griffin, S. (1985). The satisfaction with lifescale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1), 71-75.
- Diener, E. ve Suh, E. (1997). Measuring quality of life: Economic, social, and subjective indicators. *Social Indicators Research*, 40, 189-216
- Dikmen, A. A. (1995). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 50(03).
- Dündar, S. (1993). Teorik çerçeve içinde yaşamdan duyulan tatmin kavramı. *Yönetim Dergisi*, 4(15), 49-55
- Ekinci, N. (2015). Öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımları ve öğretmen özyeterlik inançları arasındaki ilişki.
- Gerçek, C., Yılmaz, M., Köseoğlu, P., ve Soran, H. (2006). Biyoloji eğitimi öğretmen

- adaylarının öğretiminde öz-yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 57-73.
- Gibson, Sherri ve Myron H. Dembo (1984), "Teacher Efficacy: A Construct Validation", *Journal of Education Psychology*, 76, 569-582.
- Goddard, R. D., Hoy, W. K., ve Woolfolk-Hoy, A. W. (2004). Collective efficacy beliefs: Theoretical developments, empirical evidence, and future directions. *Educational Researcher*, 33(3), 3-13
- Goldbeck, L., Schmitz, T.G., Besier, T. Et al. (2007) Life satisfaction decreases during adolescence. *Qual Life Res* 16, 969-979.
- Guo, Y., Dynia, J.M., Pelatti, C.Y., ve Justice, L.M. (2014). Self-efficacy of early childhood special education teachers: Links to classroom quality and children's learning for children with language impairment. *Teaching and Teacher Education*, 39, 12-21
- Hutchison, M. A., Follman, D. K., Sumpter, M., ve Bodner, G. M. (2006). Factors influencing the self-efficacy beliefs of first-year engineering students. *Journal of Engineering Education*, 95(1), 39-47.
- Haybron, D. (2007). Life satisfaction ethical reflection and the science of happiness. *Journal Of Happiness Studies*, 8 (1), 99-138.
- Keser, A. (2005). Çalışma Yaşamı ile Yaşam Doyumu İlişkisine teorik bakış. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 55(1), 897-913.
- Koker, S. (1991). Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köksal, O., Güler, M., & Çetin, F. (2015). Öz-yeterlilik algısı, yaşam doyumu ve bir role tutulma etkileşimi: Sosyal bilişsel bir yaklaşım. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (54), 193-207.
- Lim, C., Putnam, R. D. (2010). Religion, social networks, and life satisfaction. *American Sociological Review*, 75(6), 914-933.
- Mahmutoğlu, A. (2007). Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde iş doyumu ve örgütsel bağlılık. [Yayımlanmamış doktora tezi], Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu
- Mojavezi, A., & Tamiz, M. P. (2012). The Impact of Teacher Self-efficacy on the Students' Motivation and Achievement. *Theory & Practice in Language Studies*, 2(3).
- Okursoy, F. T. (2016). Öğretmenlerin özyeterlik algıları ile yaşam doyumları arasındaki ilişki.
- Özdevecioğlu, M. ve Aktas, A. (2007). Kariyer bağlılığı, mesleki bağlılık ve örgütsel bağlılığın yaşam tatmini üzerindeki etkisi: İş-Aile Çatışmasının Rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28, 1-20.
- Özsüer, S., Inal, G., Uyanik, Ö., & Ergün, M. (2011). Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik özyeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 13(2).
- Palmer, B., Donaldson, C., ve Stough, C. (2002). Emotional intelligence and life Satisfaction. *Personality and individual differences*, 33(7), 1091-1100.
- Savran, A. ve Çakıroğlu, J. (2001), "Pre-Service Biology Teachers' Perceived Efficacy

- Beliefs in Teaching Biology”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 105-112.
- Serin, N. G. ve Özbek, B. (2006). Okul idarecilerinin duygusal zekâ beceri düzeyleri ile yaşam doyumunu yöneticilik deneyimleri ve cinsiyet açısından incelenmesi. *Uluslararası duygusal zekâ ve iletişim sempozyum bildiri kitabı*, İzmir: Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, 24
- Schermerhorn, John R., James G. Hunt ve Richard N. Osborn. Managing Organizational Behavior, *Wiley&Sons*, New York, 1988
- Seligman, M. E. P., ve Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14
- Shin, D. C., Johnson, D. M. (1978). Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life. *Social Indicators Research*, 5, 475-492
- Skaalvik, E. M., Skaalvik, S. (2010). Teacher self-efficacy and teacher burn out: A study of relations. *Teaching and teacher education*, 26(4), 1059-1069.
- Şişman, M. (2009). Öğretmen yeterlilikleri: Modern bir söylem ve retorik. *İnönü üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 10(3), 63-82.
- Tschannen-Moran, Megan ve Anita Woolfolk Hoy (2001), “Teacher Efficacy: Capturing an Elusive Construct”, *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Veenhoven, R. (1996b). Happy Life-Expectancy: A Comprehensive Measure of Quality-of-Life in Nations. *Social Indicators Research*, 39, 1-58.
- Yanar, B. H., & Bümen, N. T. (2012). İngilizce ile ilgili özyeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 97-110.
- Yetim, U. (1991). Kisisel Projelerin Organizasyonu ve Oruntusu Acısından Yasam Doyumu. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Ege üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, E. ve Aslan, H. (2013). Öğretmenlerin İş Yerindeki Yalnızlıkları ve Yasam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*. 3(3), 59-69.
- Zimmerman, B. J., Bandura, A., & Martinez-Pons, M. (1992). Self-motivation for academic attainment: The role of self-efficacy beliefs and personal goal setting. *American educational research journal*, 29(3), 663-676.
- Zembylas, M., ve Papanastasiou, E., (2004). Job satisfaction among school teachers in Cyprus. *Journal of Educational Administration*, 42(3), 357 – 374.

Katkı Oranı Beyanı: Bu makaleye, 1. yazar %40, 2. ve 3. yazar %30 oranında katkı sağlamıştır.

Çatışma beyanı: Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.

Destek ve teşekkür: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.